

Oxum [Osjúng]

Også Oxum er en modergudinde, men i modsætning til Iemanjá er hun den unge moder, der er ansvarlig for børnefødsler og fostrets udvikling i livmoderen. Hun er gudinde for de ferske vande, floderne og de små vandfald. En udpræget frugtbarhedsgudinde, der holder af de sanselige glæder, er lidenskabelig og bruger sin magt indirekte. Hun er forfængelig, holder af guld og alt hvad der er dyrt. Hun er tæt knyttet til magien og heksenes magt, ligesom hun spiller en rolle i spådomskunsten. Oxums børn er forfængelige, eksibitionistiske og stædige. De er graciøse og forføreriske og kan udvise en vis koket dovenskab og ladhed, men den er kun overfladisk, for i det skjulte er de stærkt ambitiøse.

Oxums dag er lørdag, hendes farver er gylden og æggeblommens farve eller rosa og i umbanda hvid og blå. Hendes spise er en pasta af blandt andet bønner og kogte æg, yams med palmeolie og honning. I synkretismen svarer hun til forskellige typer af Vor Frue. Hendes hilsen er *Ai Ei ë ö!* eller *Orë Yeyë ö!*

Oxumaré [Osjumaré] eller Bessaim [Bes'æng]

Oxumaré er yoruba-navnet, Bessaim jeje-navnet for denne guddom, for hvem dualiteten er det grundlæggende tema. Oxumaré bærer modsætningerne i sig. Seks måneder af året er guden kvinde, seks måneder mand. Guden repræsenterer både regnbuen og slangen. Som regnbue forbindelsen mellem himlen og jorden, som slange er guden symbol for det materielle. Både regnbuen og slangen repræsenterer i mytologien det cykliske, de evige gentagelser. Guden er associeret med skæbnen og den overnaturlige magt og symboliserer også navlestrengen og udskiftningen af celler i det menneskelige legeme, og på den måde den evige død og fornyelse. Oxumarés børn er den type, der fra tid til anden helt ændrer deres liv ved at flytte, skifte job og venner eller bryde med fortiden, hvorefter de finder en ny ligevægt. De kan give et indtryk af langsommelighed og dovenskab, men også af noget nervøst, noget der bestandig er i bevægelse. Oxumarés dag er tirsdag, farverne er grøn og gul, i synkretismen er guden Sankt Bartolomæus, og madofrene er geder, haner, bønner med majs, palmevin og acarajé. Oxumarés hilsen er *Arô Boboi!*

Iroko

En mandlig orixá der ikke bliver meget dyrket i Brasilien, men som er kendt i de traditionelle og mest afrikanske former af candomblé. Han er guden for et afrikansk træ af samme navn, som i Brasilien hedder *gameleira*. Desuden er han vejrets gud, som også går under navnet Tempo. Denne gud hører til i atmosfærens rum hvor vejrskif-

tene sker, men er samtidig associeret med træets rødder der er fast plantet i jorden. Farverne er de kolde hvide og grå nuancer. Madofrene er haner og får og hilsenen er *Iroko i só!*

Nanā

Nanā Buruku er en kvindelig guddom der står for moderskab, men også for dødsriget. Det er hende der fører sjælene tilbage til åndeverdenen, hun er dødsrigets vogter, og det er med hende de døde vender tilbage for at kunne blive født igen. Kun via døden kan man opnå en ny inkarnation, en ny fødsel og en ny skæbne, og Nanā er ansvarlig for denne proces. Hun er associeret med jorden og mudderet og flod- og havbunde. Som en bedstemorskikkelse står hun for det tabte matriarkat, sommetider opfattet som den blide bedstemoder, sommetider som den magtfulde, strenge moderskikkelse, der begræder sin tabte magt. Som arketype repræsenterer hun mennesker der handler med ro og god vilje, værdighed og venlighed. Nanās børn bevæger sig med langsommelighed, de synes at have evigheder af tid foran sig og er vedholdende og sikre. Der ofres til Nanā om tirsdagen eller lørdagen og madofrene er geder, høns, vatapá, hvid majs, yams og popcorn. Hendes farver er hvid og sort eller mørkeblå og hendes hilsen er *Salubá!*

Omúlú eller Obaluaé

Denne mandlige guddom står for sygdomme, især de epidemiske sygdomme, og før i tiden især de frygtede koppeepidemier. Han har magten til både at bringe sygdomme og at kurere dem. En frygtet og respekteret gud, som kan bringe et helt samfund straf ved hjælp af sine stærke kræfter, og som i det hele taget er omgivet af en aura af trussel og straf. Som arketype repræsenterer Omúlú den udstødte der lever på trods, og som har overvundet døden, hvilket symboliseres af de mange ar, han er dækket af på krop og ansigt, og som gør, at han altid under sin dans må være skjult af en dragt af strå. Dansen repræsenterer feberkrystelser og andre symptomer på skrøbelighed og sygdomme. Han er den stigmatiserede lidelsesnes gud; billedet af det fornægtede barn, som kompenserer ved at udøve magt og have indflydelse på andres liv. Omúlús børn er lidende, og masochistiske, men ofte også ironiske og dybtfølende. Gudens dag er mandag og farverne er sort og hvid. I synkretismen er han Sankt Lazarus, de spedalskes helgen i den katolske verden. Der ofres geder, svin og haner og maden er popcorn og majske i bananblade. Hans hilsen er *Atotó!*

Oxalá [Osjalá] eller Obatalá

Denne ærværdige gud er faderskikkelsen og skaberen, den der står